

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, 2010. év február hó 9. napján tartott harmadfokú nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A hivatalos személy által kötelességszegéssel elkövetett vesztegetés büntette és más bűncselekmények miatt a vádlottak ellen indított büntetőügyben a II. rendű vádlott és védője által benyújtott másodfellebbezést elbírálv a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.45/2009/7. számú ítéletét a II. rendű vádlottra vonatkozó részében helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A megismételt eljárásban elsőfokon eljáró Fejér Megyei Bíróság a 2008. szeptember 12. napján kihirdetett 8.B.55/2006/87. számú ítéletével a II. rendű vádlottat 5 rendbeli - 2 esetben tettesként (7. és 8. tényállás), 2 esetben felbujtóként (5. és 9. tényállás), 1 esetben társtettesként (10. tényállás) elkövetett vesztegetés büntetében (Btk. 250. § (1) és (3) bekezdés I. fordulata) és 1 rendbeli hivatali visszaélés büntetében (Btk. 225. § - 6. tényállás) mondta ki bűnösnek.

Ezért őt - halmazati büntetésül - 1 év 8 hónapi börtönbüntetésre, 1 év közügyektől eltiltásra és 50.000 forint vagyonalkobzásra ítélte. A kiszabott szabadságvesztésbe a II. rendű vádlott által 2003. április 8. napjától 2003. július 10. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt beszámította.

Ellenben őt 1 rendbeli bűnpártolás büntette (Btk. 244. § (1) és (3) bekezdés b.) pont) miatt emelt vád alól (6. tényállás) felmentette.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére, a felmentést is sérelmezve, a büntetés súlyosítása érdekében, míg a vádlott és védője felmentésért, illetve enyhítésért jelentettek be fellebbezést.

A bejelentett fellebbezéseket elbírálv a Fővárosi Ítéltábla a 2.Bf.45/2009/7. számú, 2009. május 14. napján meghozott ítéletével az elsőfokú ítéletet annyiban változtatta meg, hogy a II. rendű vádlott 5 rendbeli vesztegetésként értékelt cselekményeit

1 rendbeli vesztegetés büntettének (8. tényállás),
2 rendbeli felbujtóként elkövetett vesztegetés büntettének (9. és 10. tényállás), és

1 rendbeli felbujtóként elkövetett hivatali visszaélés büntettének minősítette (5. tényállás).

A kiszabott szabadságvesztést 3 évi próbaidőre felfüggesztette.

A közügyektől eltiltást és az 50.000 Ft vagyonelkobzást mellőzte.

Az előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztés végrehajtása esetére rendelte beszámítani.

Ellenben a II. rendű vádlottat 1 rendbeli vesztegetés büntette (7. tényállási pont) miatt emelt vád alól felmentette.

Egyebekben az ítéletet helybenhagyta.

Itt jegyzendő meg, hogy első fokon a büntetőeljárás összesen 25 vádlottal szemben folyt, és a másodfokú eljárás - ezen belül a részfelmentés is - több vádlottat érintett.

A másodfokú ítéletnek a felmentő rendelkezései miatt, valamennyi azzal érintett vádlott terhére, így a II. rendű vádlott terhére is, az ügyész fellebbezést jelentett be.

A Legfőbb Ügyészség BF.2143/2009. számú írásbeli nyilatkozatában a vádlottak terhére - ideértve a II. rendű vádlottat is - a bejelentett ügyészi fellebbezést visszavonta.

Ennek következtében a Fővárosi Ítéltábla fentebb már megjelölt ügydöntő határozata a IX., XIX., XXI. és a XXIV. rendű vádlottakra nézve 2009. augusztus 1. napján jogerőre emelkedett, melyet a Legfelsőbb Bíróság Bhar.I.777/2009/3. számú végzésével megállapított.

A másodfokú ítélet ellen azonban enyhítés érdekében fellebbezést jelentett be a II. rendű vádlott és védője is.

A védő a másodfellebbezésének írásbeli indokolásában - annak tartalma szerint - a fellebbezést valamennyi vádpont tekintetében felmentés érdekében tartotta fenn.

Álláspontja szerint a II. rendű vádlott felmentése a 7. tényállási pontban írt cselekmény kapcsán helyesen azon alapult, hogy az

ítélőtábla kirekesztette a vádlott tagadásával szemben az egyetlen bűnösséget megalapozó bizonyítékot, a titkos információgyűjtés eredményét tartalmazó telefonlehallgatási anyagot.

Tévedett azonban, amikor nem rekesztette ki azokat a további - más tényállási pontokat érintő - bizonyítékokat, amelyek a törvénysértőnek talált telefonlehallgatásból következményesen származtak.

Egyes gyanúsítottak ugyanis annak hatására tettek a nyomozás során a II. rendű vádlottra terhelő vallomást, hogy elébük tárták a törvénysértő lehallgatási adatokat. Ezeket a másodlagos bizonyítékokat is - a védői okfejtés szerint - a bizonyítás anyagából ki kellett volna rekeszteni.

A Legfőbb Ügyészség e védelmi fellebbezésre tett érdemi észrevételében - a 2009. október 28. napján kelt írásbeli nyilatkozatában - a tényállást megalapozottnak, a jogi minősítést, az alkalmazott büntetést is törvényesnek tartotta, és a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. (BF.2143/2009.)

A Legfelsőbb Bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a bejelentett védelmi fellebbezés joghatályos, miután a másodfokú bíróság a 7. tényállási pont tekintetében a bűnösség kérdésében az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérő rendelkezést hozott (1/2007. BKv.B/II/2. pontja)

A Legfelsőbb Bíróság, mint harmadfokú bíróság ezért a II. rendű vádlott vonatkozásában a Be. 387. § (1) bekezdésének megfelelően teljes körűen bírálta felül a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást.

A felülbírálat azonban értelemszerűen nem vonatkozott a már korábban jogerőre emelkedett 1 rendbeli hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntette miatt emelt vád alól történő felmentő rendelkezésre, miután erre már a megismételt elsőfokú eljárás sem terjedt ki.

A Legfelsőbb Bíróság az első- és másodfokú bíróság eljárásban olyan eljárási szabálysértést nem észlelt, amely a Be. 399. §-a szerint az ítéletek hatályon kívül helyezésére adott volna alapot.

Észlelte viszont, hogy a másodfokú bíróság a titkos információgyűjtés anyagának a bizonyítékok köréből történt kirekesztésével megalapozatlanságot is eredményező eljárási szabálysértést valósított meg. Ez azonban hatályon kívül helyezést nem eredményezhetett, mivel az eljárási szabálysértés és az ebből származó megalapozatlanság - a helyes tényállás iratok alapján történő megállapításával - a harmadfokú eljárásban is kiküszöbölhető volt. A megalapozatlanság kiküszöbölésének a

szükségessége (Be. 392. § (1) bekezdés d) pont) azonban a fellebbezések tanácsülésen történő elbírálását annak ellenére sem tette lehetővé, hogy az eljárás résztvevői nem kérték a nyilvános ülés kitűzését.

A Legfelsőbb Bíróság ezért a bejelentett védelmi perorvoslatokat - a Be. 391. § (2) bekezdés második fordulatra figyelemmel a Be. 392. § (5) bekezdése alapján - nyilvános ülésen bírálta el.

A felülbírálat során észlelt, fentebb már említett, megalapozatlanságot is eredményező eljárási szabálysértés lényege a következő:

A másodfokú bíróság a jogszabály téves értelmezésével - és részben a Fővárosi Ítéltábla tévesnek bizonyult, a Legfelsőbb Bíróság 74. számú Büntető kollégiumi véleményével ellentétes gyakorlatát követve - rekesztette ki a bizonyítékok köréből a Be. 78. § (4) bekezdésére hivatkozással a titkos információgyűjtés eredményét, azaz a telefonlehallgatások okirati bizonyítékait, holott ezek felhasználhatósága kérdésében az elsőfokú bíróság foglalt el helyes álláspontot.

A kirekesztést illetően az ítéltábla egyrészt azzal érvelt, hogy a titkos információgyűjtés eredményét követő feljelentés nem felelt meg a haladéktalanság követelményének. Másrészt - az álláspontja szerint - az Alkotmánybíróság bár csak 2007. december 31-i hatállyal semmisítette meg a titkos információgyűjtésnek a Rendőrségről szóló, 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 69. §-ának (3) bekezdés c) pontjában írt, a sorozatos bűnelkövetésre vonatkozó feltételeit, azonban az alkotmányellenesnek minősített jogszabály alapján beszerzett bizonyíték felhasználása sérti a Be. 78. §-ának (4) bekezdését.

A Fővárosi Ítéltábla érveinek egyike sem helytálló.

A titkos információgyűjtés nem része a büntetőeljárásnak. Annak eredménye azzal válik a büntetőeljárás hatálya alá tartozóvá, hogy felhasználják, ha a büntetőeljárásban szabályozott felhasználási feltételeknek az megfelel. A felhasználással a titkos információgyűjtés eredménye okirati bizonyítékként funkcionál.

A Be. 605. §-ának (2) bekezdése értelmében a büntetőeljárási törvény hatályba lépésekor már folyamatban lévő büntetőeljárásban az azt megelőzően, a korábbi jogszabály alapján végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt az 1998. évi XIX. törvény másképpen szabályozza.

Az ítélkezési gyakorlat töretlen abban, hogy ez az átmeneti szabály nemcsak az 1998. évi XIX. törvényre, hanem az eljárási törvény minden későbbi módosítására vonatkozik, feltéve, hogy a módosító

törvény hatályba léptető rendelkezést, vagy átmeneti rendelkezést nem tartalmaz.

A jelen ügyben a büntetőeljárás megindulása - a 2003. márciusi feljelentéssel - még az ún. régi Be. (az 1973. évi I. törvény) hatályára esett. Az eljárás megindulásának időpontjában hatályos Be. pedig a felhasználhatóság előfeltételeként a feljelentés haladéktalan megtételét nem követelte meg.

A titkos információgyűjtés eredményét rögzítő lehallgatási jegyzőkönyv adatainak a felhasználása tehát akkor is törvényes eljárásjogi cselekménynek volt tekinthető, ha a feljelentés nem felelt meg a mai szabályok szerint értelmezett „haladéktalanság” követelményének.

Az 1973. évi I. törvény ugyanis azt írta elő csupán, hogy a büntetőeljárás során fel lehet használni olyan bizonyítási eszközöket, amelyeket az erre illetékes hatóságok - a törvényben meghatározott feladataik teljesítése során - a büntetőeljárás megindulása előtt szereztek be. (61. § (2) bekezdés)

Kétséggkívül a ma hatályos Be. 206/A. § (1) bekezdés b) pontja - 2006. július 1-jétől kezdődő hatállyal - a titkos információgyűjtés eredménye felhasználhatóságának egyik feltételeként a „haladéktalan feljelentést” követeli meg a titkos információgyűjtést végző szerv részéről.

Miután azonban ez a szabály az információgyűjtés eredményének felhasználásakor (2003. március) nem volt hatályban, nem is létezett, ezt a követelményt a bizonyíték értékelése körében a Be. 78. §-ának (4) bekezdése szerint számon kérni nem lehet.

A Be. 605. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel pedig a másodfokú eljárás időpontjában sem lehet a szóban lévő bizonyítékot kirekeszteni azon az alapon, hogy a „feljelentés haladéktalanságának” követelménye nem érvényesült. (másodfokú ítélet 20. oldal 2. bekezdés)

Az ítéletátlának az az álláspontja, miszerint a Be. 605. §-ának (2) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy a bíróság egy utóbb alkotmányellenesnek bizonyult jogszabályt alkalmazzon (másodfokú ítélet 19. oldal 1. bekezdés) szintén téves.

Az Alkotmánybíróság a 2/2007. (I.24.) AB határozatával 2007. december 31-i hatállyal semmisítette meg az Rtv.-nek és a Be.-nek a vonatkozó rendelkezéseit. Ebből következően - amint azt a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának 74. számú véleménye is kifejezésre juttatja - ezek a rendelkezések 2007. december 31-ig alkotmányossági megítélésüktől függetlenül a jogrendszer részét képezték, s - eltekintve az AB határozatban megjelölt egyetlen bűnügytől - mindenkire nézve kötelezőek és alkalmazandók voltak.

Az alkotmányellenessé nyilvánítás következménye tehát 2008. január 1-jével állott be; ekkor azonban a jogalkotó mind a Rtv., mind a

Be. rendelkezéseit módosította, s lehetővé tette a titkos adatszerzést, illetve titkos információ gyűjtést hivatali visszaélés esetén is.

Ugyanekkor leszögezendő: a Be. 605. §-a (2) bekezdésének rendelkezésénél fogva ennek a kérdésnek amúgy sincs ügydöntő jelentősége, hiszen a titkos információgyűjtés eredményének felhasználása a régi Be. 61. §-ának (2) bekezdése alapján törvényes volt; maga az információgyűjtés is az akkor hatályos törvények alapján történt, így az törvény ellenére beszerzett bizonyítéknak nem tekinthető.

A fentiekből egyúttal az is következett, az a védelmi okfejtés, ami az ún. másodlagos bizonyítékok kirekesztését célozta, szintén nem foghatott helyt.

Miután a titkos információgyűjtés eredményét törvényesen használták fel, így az a terhelttársak elé tárható volt.

Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a védő által felhozott indokok még akkor sem eredményeznék a terhelttársak II. rendű vádlottra nézve tett terhelő vallomásának a kirekesztését, ha a telefonlehallgatási jegyzőkönyvek adatai nem lennének törvényes bizonyítékok.

A vitatott okirati bizonyítékoknak a nyomozó hatóság által történt felolvasása ugyanis a terhelttársakat az eljárási jogaiban (pl. a hallgatás joga, védelemhez való jog, stb.) semmiben nem korlátozta. Ez tehát a terhelő vallomást még nem teszi törvényellenesen beszerzett bizonyítékká, és nem teszi kizárttá annak az egyébként törvényesen beszerzett bizonyítéknak az értékelését, ami a törvényt sértő bizonyíték beszerzésének a további következménye.

Attól ugyanis, hogy a titkos információgyűjtés - egy adott esetben - nem felhasználható bizonyíték, még koholt bizonyítéknak nem fogható fel, így nem állítható, hogy „bűncselekmény útján”, vagy „más tiltott módon” (Be. 78. § (4) bekezdés) történt meg a terhelttárs vallomásra késztetése.

Ettől eltekintve is a Legfelsőbb Bíróság a felülbírálat eredményeként arra a megállapításra jutott, hogy a védelem által kérdésesnek tekintett bizonyítékok kirekesztésének - a 7. tényállási pont kivételével - a II. rendű terhelte bűnösségére egyébként sem volt különösebb kihatása, miután arra az ügy egyéb bizonyítékai kellő alapot szolgáltatottak.

A fenti eljárásjogi szabálysértést és az ebből származó részleges megalapozatlanságot a Legfelsőbb Bíróság - a II. rendű vádlottat érintően - a Be. 388. §-ának (2) bekezdése alapján kiküszöböli azzal, hogy a másodfokú bíróság ítéletének indokolásából mellőzi azokat a részeket, amelyek az elsőfokú ítéleti tényállás 5., 7., 8., 9. és 10. pontját illetően minden esetben a telefonlehallgatási anyagokon alapuló ténymegállapítások mellőzésére vonatkoznak.

Mellőzi a bizonyítékkirekesztés folytán szükségessé váló tényállást helyesbítő megállapításokat is a másodfokú ítéletből.

Ezzel lényegében azt állapítja meg, hogy a II. rendű vádlott tekintetében az elsőfokú bíróság által megállapított - és kellően indokolt - tényállás minden tekintetben megalapozott és ez a tényállás irányadó a harmadfokú eljárásban is.

Az irányadó tényálláshoz képest viszont tévesnek bizonyult a másodfokú bíróság ítéletének a 7./ tényállási pont tekintetében hozott, vesztegetés büntettének (Btk. 250. § (1) és (3) bekezdés első tétele) vádja alóli felmentő rendelkezése, és ehhez kapcsolódóan az 50.000 forint vagyonek Kobzás mellőzése.

A történeti tényállásból ugyanis a jogtalan előnyért kötelességszegéssel megvalósult hivatali vesztegetés büntettének minden törvényi tényállási eleme felismerhető.

A súlyosítási tilalomra (Be. 354. §) figyelemmel, súlyosítást célzó fellebbezés hiányában azonban a Legfelsőbb Bíróság csak a törvénysértés megállapítására szorítkozhatott, mivel a téves felmentés ellenére sem állapíthatta meg további egy rendbeli vesztegetés büntettében a II. rendű vádlott bűnösségét. Ennek következménye, hogy bár a bűnössége vagyonek Kobzás alkalmazását tenné kötelezővé az irányadó tényállás szerint általa kért, és a megbízásából átvett 50.000 forintra nézve, azonban a bűnösség kimondhatatlansága a harmadfokú eljárásban nem teszi lehetővé a vagyonek Kobzás alkalmazását sem. (Be. 398. § (3) bekezdés)

Az itt kifejtettekből azonban egyúttal az is következett, hogy a védelemnek nem csak a teljes körű felmentésre, hanem a büntetés enyhítésére irányuló fellebbezése sem lehetett alapos, hiszen a másodfokú ítéletben megállapított bűnösségi körhöz képest a II. rendű vádlott bűnösségének köre még bővült.

Erre figyelemmel a másodfokon már amúgy is enyhítésre került büntetés további mérséklésére a Legfelsőbb Bíróság nem talált alapot.

Miután a védelmi fellebbezések minden vonatkozásban alaptalannak bizonyultak, a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta a másodfokú bíróság ítéletét.

Budapest, 2010. február 9.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Ibolya s. k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s. k. bíró

Záradék: A Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.45/2009/7. számú ítélete a II. rendű vádlottra vonatkozó részében 2010. február 9. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2010. február 9.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke

A kiadmány hitelével:

*bíróági tisztviselő
MTné*